

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA. KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 1. TELEFON 55-21 DO 55-26. BOKOPISI SE NE VRAČAJO. IZHAJA VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INŠERATNI ODDELEK LJUBLJANA. TELEFON 55-31 55-33. POSTNI ČEKOVNI RACUN LJUBLJANI ŠTEV. 6-90601-J. OGLASI PO CENIKU. MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Odgovor predsednika Gospodarskega sveta Borisa Kidriča na vprašanja ljudskih poslancev v Zveznem svetu Ljudske skupščine

Četrtri redni seji Zveznega sveta je predsedoval predsednik Vladimir Simič. Zapisnik je vodil sekretar Mončilo Marković. Potem ko je bil sprejet zapisnik prejšnje seje je predsednik Simič sporočil, da je ljudski poslanec Imre Filaković naslovil tri vprašanja na ministra za trgovino in preskrbo. Prvo vprašanje se nanaša na izvajanje uredbe o oddaji presežkov žita na področju okrajev Donji Miholjac in Valpovo. Drugo vprašanje se nanaša na mletje žita po nabavoprodajnih ali kmetijskih združenjih v vaseh, kakor to predlaga poslanec Filaković. Tretje vprašanje pa se nanaša na odkup svinj...

preden so bili pripravljene svinjaki za vzajajanje in pitanje svinj in za zbiranje mjascev. Razen tega sta bili naslovljeni na predsednika gospodarskega sveta in planske komisije vlade FLRJ dve vprašanji. Prvo vprašanje je stavil ljudski poslanec Nikola Jakšič in se glasi: »Kakšne so perspektive preskrbe in dviganja življenjskega standarda?« Drugo vprašanje je stavil ljudski poslanec Marko Polovič in to vprašanje se glasi: »Kakšno je sedaj stanje izvajanja petletnega plana?«

Odgovarjač na vprašanja ljudskih poslancev je Boris Kidrič dejal: ločilnih in temeljnih planskih nalog, neke ostreje koncentracije za te naloge, poudariti planske discipline, v znamenju ukrepov proti izgubljanju na široki fronti. S takšno taktiko bomo lahko v letu 1949, bistveno odstranili pojave neenakomernosti med posameznimi panogami, preprečili nevarnost disproporcionalnosti in ustvarili pogoje za nov prehod na široko fronto v letu 1950 in 1951.

O položaju pri izvrševanju celotnega petletnega plana

Tovariši ljudski poslanci! Na vseh pet postavljenih vprašanj bom odgovoril v istem govoru, kajti ta vprašanja sestavljajo brez dvoma več ali manj zaokroženo celoto. Dovolite mi, da začnem z odgovorom na vprašanje, kakšen je sedaj položaj pri uresničevanju celokupnega petletnega plana? V celoti vzeto smo letos dosegli v rudarski in rudarski proizvodnji 70,5% kapacitete, ki je določena po petletnem planu za konec leta 1951. Po orientacijskem planu, ki ga je zvezna planska komisija izdelala na podlagi navodil našega političnega in državnega vodstva za rudarsko in industrijsko proizvodnjo v letu 1949 in ki še ni dokončno izdelan in ga tudi še niso sprejeli merodajni činitelji, lahko dosežemo v prihodnjem letu v rudarski in industrijski proizvodnji najmanj 88,9% kapacitete, določene po petletnem planu za konec leta 1951.

meštu izjavim glede naših tri stvari: prvič, da je naša težka industrija sprejela v plan za leto 1949, izdelavo tolikšnega števila vrtnih garnitur, da nam leta 1950 ne bo treba uvoziti niti kapljice nafte; drugič, da so naši strokovnjaki končali idejno konstrukcijo naprave za hidravlično vrtnje, ki v znatnem obsegu zmanjšuje potrebo po brezsvinjskih ceveh. Mislim, da nisem prevelik optimist, če rečem, da imamo pogoje za začetek funkcioniranja teh naprav že v prihodnjem letu. Pri nas imamo velikanska ležišča bituminoznih škrljavcev, katerih predelava omogoča med drugim tudi proizvodnjo letalskega bencina. Naši plani in njihovi izvrševalci bodo poskrbeli, da ga bomo v določenih količinah pridobivali že leta 1949.

Nad graditev in investicije za družbeni standard, še vedno zelo zaostaja za tempom doseganja produkcijskih kapacitet, določenih v petletnem planu.

Glede zaostajanja elektro-industrije se je pokazalo, da velikega dela kapacitete še vedno ne izkoriščamo, zlasti v velikih tovarnah, ki so sicer dosegle velike uspehe pri graditvi najmodernejših in velikih elektro-strojnih naprav, kakor so to n. pr. generatorji, med njimi generator za Mariborski otok. Osnutek plana za leto 1949, določa polno izkoriščanje teh kapacitet, hkrati pa tudi njihovo nadaljnje razširjanje. V industriji gume bodo morali tako direktno kakor tudi ministrstvo za lahko industrijo, zvezna uprava za pospeševanje proizvodnje in zvezna planska komisija rešiti še vrsto problemov. So pa pogoji, da bomo v prihodnjem letu z vztrajnim delom te probleme uspešno rešili. Razen tega moramo tu navesti, da bodo začele prihodnje leto obratovati velike naprave za proizvodnjo plastičnih mas, ki nam bodo v precejšnji meri olajšale položaj glede gume.

Leta 1947. smo izvršili 12,5% vseh investicij celotnega petletnega plana. Letos bomo dosegli najmanj 33% vseh investicij celotnega petletnega plana, leta 1949. pa se bomo povzpeli na 59%. Dvig od leta 1947. do 1948. znaša torej 20%. Dvig od leta 1948. do 1949. bo znašal okrog 30%, kar na eni strani dokazuje, da je sicer linija izvrševanja splošnih investicij trenutno nad s planom določeno linijo, da pa sta dve tretjini dela še pred nami in da bo ob koncu leta 1949, pred nami še okrog 40% dela glede splošnih investicij.

Odkod torej nekakšna neenakomernost med posameznimi panogami naše industrijske in rudarske proizvodnje, glede katere sem dejal, da bi se mogla razviti v nevarno disproporcijo, če je ne bi pravočasno odstranili? V prvi vrsti je to posledica in dedičina na pol kolonialnega stanja stare Jugoslavije, kar smo že večkrat poudarili. Razvoj industrije v stari Jugoslaviji je bil skrajno anarhičen med drugim tudi zato, ker so inozemski finančni močniki zavestno povzročali disproporcionalnost v domači proizvodnji, da bi lažje izkoriščali naše naravno bogastvo, ropali našo državo in da bi jugoslovansko gospodarstvo izrabljali kot svojo nelazerno možno kravo. Razumljivo je, da ne moremo posledic takšnega stanja, ki je trajalo desetletja, premagati čez noč.

Odkod ta razlika med doseganjem 90% kapacitete industrijske proizvodnje in 60% splošnih investicij? Ta razlika izvira iz tega:

1. Z dviganjem proizvodnosti dela, z odkrivanjem rezerv in racionalizacijami hitreje večamo kapacitete kakor bi to sledilo samo iz izpolnjevanja plana investicij glede kapitalne graditve. To je vsakekor pozitivna stran, ki nam odkriva mnoge nepredvidene možnosti, kajti na eni strani lahko prihranimo po planu določene investicijske vsote in dosežemo z manjšimi izdatki v planu predvidene kapacitete, na drugi strani pa razširjamo v planu predvidene kapacitete.

Neenakomernost med posameznimi panogami naše industrijske in rudarske proizvodnje je nadalje rezultat nekkih težav, ki smo jih imeli zaradi dobavnih rokov, kakor tudi količin pri nabavi strojev iz inozemstva. Čeprav se politični vzroki teh težav letos niso zmanjšali, ampak še povečali, pa je pomen teh težav po svoji objektivni težji tako rekoč od meseca do meseca manjši, kajti naša industrija se čedalje bolj usmerja k lastnim silam in k odkrivanju ter izkoriščanju novih rezerv. Naposled moramo poudariti tudi subjektivni vzrok, da se je pojavila neenakomernost v napredovanju posameznih panog naše industrije. Ta subjektivni vzrok je v dejstvu, da so se posamezni naši voditelji preveč in v nasprotju s planom angažirali na široki fronti, namesto da bi se angažirali predvsem v globino. Tako smo sicer mnogo napravili, toda včasih tudi preveliko dokončali. Poudariti moramo, da smo doslej angažirane na široki fronti namenoma dopuščali, ker smo smatrali to kot stimulacijo za odkrivanje novih, naših znanosti in našim planom še neznanih gospodarskih rezerv. Ni dvoma, da se je to izkazalo kot uspešno. Vendar pa se približujemo tretjemu letu petletnega plana in zato moramo za določeno čas zamenjati taktiko široke fronte s taktiko fronte v globino. Leto 1949. bo torej potekalo v znamenju ostre borbe za uresničenje od-

O perspektivah preskrbe v letu 1949

Drugo postavljeno vprašanje se nanaša na perspektive preskrbe v letu 1949.

Tovariši ljudski poslanci! Odkrito priznavamo, da smo letos imeli in še imamo težave glede preskrbe. Da bi te težave pravilno razumeli, pravilno ocenili in da bi hkrati našli pot za njihovo uspešno odstranitev, se moramo predvsem vprašati po njihovih vzrokih.

Ze nekajkrat smo poudarili, da je eden osnovnih vzrokov v tem, da naše potrebe mnogo hitreje naraščajo, kakor pa raste naša proizvodnja. Kateri so pa vzroki, da potrebe hitreje naraščajo? Prvič je to dejstvo, da se je delovno ljudstvo osvobodilo izkoriščanja in da danes vsi delovni ljudje upravičeno zahtevajo pa — v celoti vzeto — tudi dobivajo neprimerno več, kakor pa jim je — v celoti vzeto oziroma povprečno — kdaj koli dajala stara kapitalistična ter izkoriščevalska Jugoslavija. Drugič, potrebe naraščajo hitreje tudi zato, ker pomeni petletni plan industrializacijo, pomeni dvigovanje števila industrijskega delavstva in mestnega prebivalstva. To dvigovanje se še vedno kaže bolj v naraščanju potreb kakor pa v naraščanju proizvodnje. Takšna je narava planskega začetka. Vendar je končni smisel naših planov: da bo prišlo naraščanje industrijskega delavstva in mestnega prebivalstva do izraza prav v dvigovanju potrošne proizvodnje. V ilustracijo vam bom navedel indekse, kako je od leta 1946. nadalje naraščalo število v gospodarstvu zaposlenega prebivalstva, ki samo ne razpolaga s proizvajalnimi sredstvi, torej število delavcev in nameščenec.

stava še daleč zaostaja za kapitalno izgraditvijo industrije. Leta 1947. smo v kmetijstvu dosegli šele 88% predvidene proizvodnje in 60,5% kapacitete, predvidene v petletnem planu. Leta 1948. bomo dosegli 103,5% v primeri s predvideno proizvodnjo in 71% v primeri s kapacitetami, ki so predvidene v petletnem planu. Indeks tempa dviganja od leta 1947. do 1948. znaša torej 117. Leta 1949. bomo lahko dosegli v kmetijstvu — če ne bi ničesar investirali za melioracijo in za pridobitev novih zemljišč itd., kar v zgoraj omenjenem odstotku splošnih investicij nismo upoštevali — 113% nasproti letu 1939. ali nekaj nad 77% kapacitet, določenih v petletnem planu. Tempo dviganja bi bil v tem primeru 109 in bi se zmanjšal v primeri z dvigom od leta 1947. do 1948. Iz tega nujno sledi, da moramo vložiti velike investicije v osnovno kapitalno izgraditev našega kmetijstva že v prihodnjem letu, t. j. v letu 1949. Po direktivi tovariša Tita preučuje sedaj zvezna planska komisija tri velike in pomembne planske probleme. Prvi problem je pospeševanje dela v letu 1949. na prekopu Donava—Tisa—Donava. Drugi problem je izsušitev Loniskega polja, ki nam samo lahko da v proizvodnji žita več pšenice kakor ves obvezni odkup v LR Hrvatski. Tretji problem je osušitev Škaderskega jezera, s čimer lahko dosežemo, da bo LR Črna gora pridelovala najfinišne vrste bombaža. Tovariši ljudski poslanci, to so veliki in zamotani problemi, in danes še ne morem sporočiti vseh podrobnosti. Na vsak način bo naše gospodarstvo sposobno, da začne z vsemi razpoložljivimi silami uresničevati navodila, ki nam jih je dal v tem pogledu tovariš Tito. Sedaj bi rad samo še poudaril, da pomeni izpolnitev teh nalog preskok v kapacitetah našega kmetijstva, tako glede žita kakor tudi glede industrijskih rastlin.

Tretji vzrok, da zaostaja tempo investicij za tempom doseganja proizvodnih kapacitet, je v tem, da smo prvi dve leti forsiral kapitalno izgraditev pred izgraditvijo družbenega standarda. Vendar nam čedalje večje naraščanje števila industrijskega delavstva in vedno večje število mestnega prebivalstva kategorično nalagata, da je treba prihodnje leto posvetiti največjo pažnjo graditvi stanovanj.

Zato se bomo morali v planu za leto 1949. predvsem koncentrirati na rešitvi teh dveh temeljnih nalog. Na eni strani zgraditev odločilnih industrijskih in kmetijskih objektov petletnega plana in forsiranje, da bo ta graditev v čim večjem obsegu dovršena, da objekti ne bodo ostali po planskem roku nedovršeni, torej globlinska fronta — ne pa izgubljanje sil na široki fronti; na drugi strani pa posvečanje maksimalne pažnje čim hitrejši zgraditvi delavskih stanovanj in reševanju stanovanjskega vprašanja v splošnem. Vsa druga investicijska vprašanja bodo morala biti v prihodnjem letu popolnoma podrejena tem bistvenim in osnovnim vprašanjem.

Da so zaradi tega nastale težave. Za leto 1949. so perspektive že precej boljše, kakor pa so bile v letih 1947. in 1948. Čeprav ni odkup belega žita še končan, smo že doslej uresničili 119,6% odkupa v primeri z lanskim letom, kar pomeni, da imamo že sedaj zagotovljenega za 20% več žita. Ta številka pa bo še narasla.

Ce v tej zvezi omenimo tudi izvoz, potem še pride do popolnega izraza tisto, kar je omenil to. Tito, namreč, da smo bili prisiljeni izvažati velike količine žita za stroje, ki nam bodo pomagali uresničiti petletni plan in postaviti temelje blagostanja naše države. Ta izvoz bomo v letu 1949. znatno zmanjšali oziroma glede belega žita popolnoma ustavili. razen obveznosti iz leta 1948.

Navedel bom samo nekaj številko o izvršnem izvozu. Leta 1947. smo izvozili v Poljsko 951 vagonov pšenice, v Češkoslovaško 1947 vagonov, skupaj 2898 vagonov. V druge države pšenice lani nismo izvažali, razen pomoči, ki smo jo dali Albaniji. Leta 1948. smo izvozili v Poljsko 4832 vagonov pšenice. Torej je izvoz pšenice od leta 1947. do 1948. narasel, medtem ko se odkup ni povečal. Jasn je, da je to prišlo do izraza v težavah, ki smo jih imeli pri lastni prehrani.

Koruzo smo leta 1947. izvažali največ v Češkoslovaško, namreč 1989 vagonov, v Romunijo smo koruze izvozili 1885 vagonov, v Bolgarijo 536 vagonov, v Italijo 262 vagonov, manjše količine pa v druge države, skupaj 4825 vagonov. Leta 1948. je ta izvoz, ki je bil potreben za stroje za našo kapitalno izgraditev, narasel na 29.217 vagonov, in to v Češkoslovaško 5131 vagonov, v Italijo 3758 vagonov, v Nizozemsko 3026 vagonov, v Egipt 5995 vagonov, v Švedsko 2762 vagonov, v Poljsko 5500 vagonov, v Belgijo 1500 vagonov in ostaneke v manjših količinah v druge države.

Kakor sem že poudaril, ne bomo leto več izvažali belega žita, razen ti-

stega, za kar smo se zavezali še lani, t. j. v gospodarskem letu, ki se je končalo z žetvijo. To kakor tudi povečanje odkupa nam je omogočilo, da smo količino belega žita v kruhu letos povečali na 80%, hkrati pa smo povečali število živilskih nakaznic in povišali obroke.

Glede maščob ni točno, da jih izvažamo. Naš plan ne določa izvoza maščob, čeprav bi zanje lahko dobili stroje. Toda dogajalo se je, da so nekateri preveliki zavedni elementi v našem državnem gospodarskem aparatu, predvsem v republikah, brez dovoljenja ministrstva za zunanjo trgovino izvozili maščobe in se s tem pregrešili nad našimi predpisi in zakoni, kakor tudi nad prehrano. To smo odločno preprečili. Oficijelno je bilo izvoženega vsega skupaj 34,3 tone.

Letos pa smo izvozili več mesa, in to: v Češkoslovaško 3540 ton, v Trst 289 ton, v Italijo 178 ton, v Švico 43 ton, v Nizozemsko 10 ton, v Egipt 0,5 tone, v Avstrijo 428 ton, skupno torej 4358 ton. Tudi izvoz mesa smo za prihodnje plansko leto resno zmanjšali. Torej je tudi s te strani perspektiva, da se bo stanje zboljšalo.

Poudaril bom tukaj, da nekatere republike še ne izpolnjujejo plana predvidenega odkupa mesa. Ta plan — ki ima sicer ponekod nepravilne rezerve, takšne, ki jih je treba popraviti — v celoti vzeto ni prevelik in je nujno, da ga uresničimo, da bomo zagotovili prehrano mest ter industrijskih središč.

Da bi vprašanje prehrane v celoti zajeli, je važno poudariti tisto, o čemer sem že nekajkrat govoril, namreč, da kmetijska proizvodnja v nasprotju z industrijsko proizvodnjo doslej ni pokazala večjega tempa naraščanja. Doselej smo samo za nekaj odstotkov presegli predvideno raven, medtem ko se je število industrijskega in mestnega prebivalstva resno povečalo.

Pri razdrobljenosti našega kmetijstva, pri zaostali agrotehnikni ne moremo kmetijskega donosa povečati po dosedanjem, po starem načinu. Če hočemo uspešno rešiti sedanje težave kakor tudi težave, ki se bodo zaradi naglega tempa industrializacije še pojavljale, se moramo lotiti pospeševanja kmetijstva na nov način. Predvsem moramo na eni strani dati izpodbudo in vsi pomoč prstovolinim kmetijskim združenjem, na drugi strani pa moramo utrditi državni socialistični sektor v kmetijstvu. Sedaj izvajamo v kmetijstvu resne ukrepe tako v eni kakor tudi v drugi smeri. Po zadnjih podatkih o stanju na posevstvih državnega kmetijskega sektorja, ki smo jih začeli intenzivneje izgrajevati, bo leta 1949. v primeri z letošnjim letom naslednje stanje: leta 1948. je bilo na državnih posevstvih 1,7% skupnega števila konj, leta 1949. jih bo 2,5%; goveje živine je bilo leta 1948. na teh posevstvih 0,5%, leta 1949. pa je bo 4,4%. Ovac je sedaj 2,8%, leta 1949. pa bo v socialističnem sektorju 11,6% skupnega števila ovac. Prašičev je bilo na državnih posevstvih do odkupa 5,6%, medtem ko bo po odkupu in po predvidenem povečanju v letu 1949. v socialističnem sektorju 30% skupnega števila prašičev.

S tem številom prašičev in s količinami oia, ki ga izdeluje naša industrija, bomo uspešno rešili vprašanje maščobe in da bomo ne samo redno izdajali obroke, marveč jih bomo tudi večali. Če bomo dovolj budno spremljali razvoj našega državnega socialističnega kmetijskega sektorja, če bomo dosledno zasledovali pravilno linijo, postavljeno glede socialističnega razvoja našega kmetijstva, če se ne bomo uspavali, in če bodo naši okrajni odbori, ministrstva za trgovino in naše policijske organizacije napravile vse, da se delo ne samo pri odkupu, marveč tudi po odkupu pravilno razvija.

Mislim, da je vprašanje poslancev Filakoviča, zakaj smo začeli odkup prašičev od bogatih kmetov, preden so bili pripravljene svinjaki, nemestno. Vsi vemo, da je naša ljudska oblast, v celoti vzeto, kar ne izključuje posameznih nemarnosti, prej izvedla vse prilpravne v zvezi z odkupom. Zdi se mi, da tako postavljamo več ali manj vodi k vprašanju: »Zakaj sploh odkupujemo prašiče od bogatih kmetov?« Smatram, da na to ni treba odgovarjati. S tem ukrepom smo v precejšnji meri onemogočili spekulantom izkoriščati pomanjkanje maščob.

Tudi moramo poudariti, da posvečamo preveliko pažnjo ekonomijam okrog mest in industrijskih središč. Res je, da bi bil položaj težak, če ne bi bilo teh ekonomij, vendar je na drugi strani res tudi to, da se zdleč nismo napravili vsega, kar bi lahko napravili glede prehrane, če bi ekonomije bolj vodili ter vztrajneje borili, da bi te ekonomije izpolnile postavljene naloge. Računi kažejo, da lahko z ekonomij preskrbujemo s sadjem in zelenjavo 50% mestnega in industrijskega prebivalstva. Imamo že ekonomije, ki preskrbujejo svoj rajon z več kakor 70%. Torej je od nas odvisno, kako bomo organizirali delo na ekonomijah in odstranili težave. Skratka, najresneje se moramo boriti za utrditev državnega sektorja v našem kmetijstvu, da bi tudi na državnih posevstvih ter na mestnih in industrijskih ekonomijah pridelali tisto, kar je po-

trebno za prehrano mestnega prebivalstva.

Na drugi strani pa je treba nuditi vso pomoč kmečkemu združenstvu, pomagati delovnemu kmetu, da poveča svoj pridelek in čim več prinese na trg.

Ni dvoma, da so vezane cene doslej odigrale zelo veliko vlogo in da so kljub pomanjkljivosti in težavam, pokazale uspehe. Za trgovino s podedeljem smo dali za več kakor 12 milijard dinarjev industrijskega blaga. Ta velikanska vsota kaže tudi to, da se trudimo doseči planski balans kupne moči med mestom in vasio kljub vsem resnim težavam. Toda, kakor kaže trenutni položaj, je še za okrog 3 milijarde dinarjev blaga, namenjenega trgovini po vezanih cenah, ki leži v skladiščih in zalozah, nerealiziranih bonov na je še za eno milijardo in 700.000. Ta razlika dokazuje po eni strani, da kmet v veliki meri krije vsako potrebo v nekaterih nepotrebnejših predmetih, tako da jih sedaj niti ne zahteva, po drugi strani pa kaže, da nam glede nekaterih predmetov še ni uspelo zadovoljiti njegovih potreb. Že smo začeli izdajati odločno ukrepe, da bomo v zadnjem četrletju proizvedli zlasti tiste asortimane, ki jih kmet najbolj išče in ki jih doslej ni mogel dobiti. Upam, da bomo ta problem do konca leta uspešno rešili. To bo nov korak naprej k zboljšanju življenjskega standarda našega delovnega kmeta. Tu moramo omeniti, da je kulakom in špekulantskim elementom na vsi večerki uspelo priti do bonov v večji količini, kakor jim je potrebno. Jasn je, da ljudska oblast, ki se že od vsega začetka odločno bori proti kapitalističnim elementom, izvaia vse korake proti temu. Pri odkupu pšenice smo n. pr. izdajali bone samo do količine 6500 kg. S tem smo zadovoljili vsakega delovnega kmeta, spekulantom pa smo preprečili, da bi prišli do bonov. Podobne ukrepe smo storili tudi glede krompirja in fižola.

Napačno bi bilo misliti, da ne bo tudi prihodnje leto težav. Posebno se moramo boriti na organizacijskem področju. Velik del težav, ki se pojavljajo, nima objektivnega vzroka, marveč so te težave rezultat subjektivnih pregrešk, napak in nepravilnosti. Ostri kritiki moramo podvrči vse nepravilnosti in napake ter napraviti vse, kar je potrebno, da se več ne pojavljajo. Našemu delovnemu ljudstvu morajo biti znane vse težave, vedeti morajo, kako se mora boriti, da si zagotovi boljšo bodočnost.

Sedaj bom na kratko odgovoril na vprašanje glede mlinov. Spričo težav z žitom, ki smo jih imeli lani, smo morali začeti novo gospodarsko leto z manjšimi zalogami. Zato je naravno, da so naši mlinci trenutno zaposleni mnogo bolj, kakor bi morali biti. Na vprašanje, zakaj se je v nekaterih okrajih dogajalo, da se je pri obveznem odkupu žita zelo več, kakor je to uredba določala, ne morem konkretno odgovoriti, ker mi v tem kratkem roku ni uspelo preiskati teh primerov. Ni dvoma, da so se tudi letos ponekod dogajale nepravilnosti. Naglasiti pa moram, da je letos položaj glede odkupa popolnoma drugačen kakor je bil lani. Delovni kmetje so razumeli svojo dolžnost do skupnosti. Oni vidijo, kako se država trudi, da bi jim pomagala pri zadovoljevanju njihovih potreb. Blago, ki ga jim letos država zagotavlja n. pr. po vezanih cenah, je neprimerno bolj bogato in raznovrstnejše, kakor je bilo lani. Toda imamo odpor kapitalističnih elementov na vsi in špekulantov, vendar je to naravno in ničesar drugega tudi ne pričakujemo. Na podlagi skušeni preteklega leta je uredba o odkupu dobra, kar jasno in izrečno poudarjajo tudi sami kmetje. Takšna pa je zaradi tega, ker smo začeli natančno preverjati, ker so odbori vzeli v pretes vsako pritožbo in tako smo napake omejili na minimum. Ne izključujem pa, da so bile ponekod napake. Končno pa je tudi tu pravila pot pritožbe na ljudsko oblast, ki je imela, posebno kadar je bila opozorjena na nepravilnosti, naprositi delovnemu kmetu vedno pravičen odnos, kakor ima in mora še nadalje imeti nesmišljen odnos do špekulantov, ki odvezajajo skupnosti, namesto da bi ji dajali tisto, kar so dolžni. S tem bi odgovoril na vsa postavljena vprašanja.

Govor ministra Kidriča so večkrat prekinili z dolgotrajnim ploskanjem.

Trgovinska pogodba s Švico V Bernu je bila 27. septembra podpisana trgovinska pogodba med FLRJ in Švico. S pogodbo je določeno znatno povečanje izmenjave blaga med obema državama. V imenu vlade FLRJ jo je podpisal pomočnik ministra za zunanjo trgovino Milenko Filipovič, za vlado Švice pa Dr. Maks Tendler.

Pismo Dimitra Vlahova Georgiju Dimitrovu

Podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ in predsednik LF Makedonije Dmir Vlahov je poslal obširno pismo predsedniku ministrskega sveta LR Bolgarije, Georgiju Dimitrovu. Dvojnika tega pisma sta bila poslana tudi znanjem ministru LR Bolgarije Vasilu Kolarovu in časopisu »Rabotniško delo«, glasilu BRP (komunistov).

ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE OZN

ZDA proti prepovedi uporabe atomskega orožja

A. Višinski je razkrinjal načrte mednarodnega nadzorstva nad atomsko energijo — Kapitalistični svet proti deklaraciji o pravicah človeka do dela. — Konvencija o prepovedi genocidov

Pariz, 2. okt. (Tanjug) Včeraj dopoldne so imeli v Parizu seje 1., 3., 5. in 6. komite Generalne skupščine OZN.

V prvem — političnem komiteju — je o prvi točki dnevnega reda — o atomski energiji — govoril šef delegacije Sovjetske zveze Andrej Višinski. Opozoril je, da komisija za atomsko energijo Združenih narodov v vseh 80 mesecih svojega delovanja ni dosegla nobenih pozitivnih rezultatov zaradi ustrajnega prizadevanja ZDA, ki hočejo preprečiti, da bi atomsko orožje prepovedali in uničili vse dosedanje zaloge atomskih bomb. Tako imenovani načrt mednarodne kontrole, ki ga zastopajo predstavniki ZDA — je opozoril Višinski — hoče, da bi ZNA odvzela gospodarsko nadzorstvo proizvodnje atomske energije na vsem svetu in podpira ekspanzionistične cilje ameriške politike. Hkrati pa hoče ta načrte obvarovati Zdrženim ameriškim državam monopol nad proizvodnjo atomskega orožja. ZDA hoče uresničiti svoje zamislep po svojem volinemu stroju v Generalni skupščini. Višinski je dejal, da je to politična diktatura, ki je ZSSR in druge demokratične države ne bodo

trpele. Višinski je dejal, da ZDA živijo v domnevi, da imajo monopol za uporabo atomske energije.

V tretjem komiteju — za socialno-humanitarna in kulturna vprašanja — so nadaljevali diskusijo, s katero so začeli včeraj popoldne o načrtu deklaracije o človeških pravicah. Davi so govorili številni delegati držav Južne Amerike in angleških dominionov. Povečini so nastopili proti »prehitremu« sprejemanju deklaracije o človeških pravicah. Južnoafriški delegat je govoril o kapitalističnem delu sveta in izjavil, da ni mogoče sprejeti tistih točk deklaracije, ki govorijo o pravicah človeka do dela. Kanadski delegat se je zavaroval pred sprejemom določenih točk deklaracije o človeških pravicah, »ker v Kanadi odloča vsaka provinca sama zase, kakšen zakon bo sprejela«, in zato deklaracija o človeških pravicah ne bo obvezna za vse te provincine.

V petem — administrativno-proračunskem komiteju — so razpravljali o tem, koliko dobro morale prispevati države — članice OZN k proračunu Organizacije Združenih narodov.

V šestem — pravnem komiteju — ki razpravlja o prvi točki dnevnega reda, o konvenciji proti genocidom, je govoril sovjetski delegat. Dejalo je, da sovjetska vlada pripisuje veliko važnost tej konvenciji in borbi proti genocidom na splošno, ker so genocidi težak prestopke proti človeštvu in so organsko zvezani s fašizmom, nacizmom in podobnimi razsističnimi teorijami, ki razglašajo plemensko in nacionalno sovraštvo, razglašajo pravico do nadvlade tako imenovanim višjim plemenom in izkoriščanje tako imenovanih nižjih plemen. Čeprav ima načrt konvencije o prepovedi genocidov tudi nekaj pozitivnih elementov, ta dokument vendarle ne ustreza cilju, ki ga je določila Generalna skupščina na svojem drugem zasedanju. Nato je sovjetski delegat podal konkretne pripombe k dosedanjemu načrtu konvencije in več predlogov, s katerimi bi bilo mogoče spremeniti konvencijo proti genocidom v realno sredstvo, s katerimi bi bilo brezpogojno mogoče odpraviti in kaznovati vse prestopke netenja plemenskega in nacionalnega sovraštva ter pripravljanja in izvrševanja zločinov genocidov.

Češkoslovaška vlada je sprejela zakon o petletnem planu za leto 1948-1953

Praga, 2. okt. (Tass) Češkoslovaška vlada je sprejela zakon o petletnem planu za obnovo in razvoj narodnega gospodarstva za leto 1948-1953. Plan določa nadaljnje povečanje vseh panog narodnega gospodarstva, posebno pa industrije, ki proizvaja proizvodna sredstva. V petletni dobi bo narastel narodni dohodek za 48% ter bo znašal leta 1953 310 milijard kron, nasproti 210 milijardam v letu 1948. Raven industrijske proizvodnje se bo dvignila za 57 odstotkov v primeri z letom 1948. Poljedelska proizvodnja se bo povečala za 15 odstotkov. V teku petletnega plana se bo število tovarniških delavcev in uslužbenec povečalo za 18 odstotkov, število gradbenih delavcev pa se bo povečalo za 50 odstotkov. V dobi petih let bo investiranih 336 milijard kron v industrijo, poljedelstvo in kulturno izgradnjo.

Režim zatiranja in terorja v Grčiji

Atene, 2. okt. (Tass). Radio »Svobodna Grčija« je prenašal komentarje o Calderisovemu govoru v OZN. V oddeji je poudarjano, da je Calderis skušal skriti pred generalno skupščino dejstvo, da obstaja režim zatiranja in terorja, ki ga usmerjajo atenska vlada in njeni tuji zaščitniki proti grškemu ljudstvu. Calderis je govoril o ponovni ustanovitvi normalnih odnosov z grškimi severnimi sosedi, ne da bi se dotaknil neprestanih provokacij in izjav atenske vlade, da mora komarhofašistična Grčija razširiti svoje ozemlje na račun severnih sosedov. Calderis je pozabil povedati, da sestoji poznana ameriška »pomoc« zgolj iz obnav vojnega materiala za nadaljevanje državljanske vojne.

Sestanek Calderisa z Marshallom

Atene, 2. okt. V Parizu je bil sestanek med ministrom za zunanje zadeve ZDA Marshallom in ministrom za zunanje zadeve atenske vlade Calderisom.

Na povabilo Marshalla je Calderis prišel na sestanek v ameriško veleposlanstvo v Parizu in poročal Marshallu o vojaškem položaju v Grčiji. Po poročilu atenske radijske postaje je na sestanku govoril predvsem Marshall, ki je najprej čestital Calderisu za njegovo »junsko obnašanje«, nato pa izjavil, da se bo osebno lotil vprašanja grškega problema. Ob koncu je Marshall od Calderisa zahteval, naj mu še istega dne pošlje pismeno spomenico o »potrebni sredstvih za uničenje partizanov« v Grčiji in za »varnost grških meja.

Porazi Kuomintangove armade

Severni šansi, 2. oktobra. Agencija »Nova Kitajska« poroča, da so sile narodno-osvobodilne armade v štirindvajsetih bojnih vzhodnem delu pokrajine Juigan osvobodile mesta Cining, Jongčen, Liančeng, Cingšuiho in Hohloha.

Kongres mednarodne zadrzne zveze končan

Praga, 2. okt. (Tass) Sedmi kongres Mednarodne zadrzne zveze, ki se je udeležilo 442 delegatov iz 26 dežel, je 30. septembra končal svoje delo. Kongres je soglasno sprejel resolucijo o miru, poudarjajoč, da je dolžnost mednarodnega zadrzne gibanja težiti za mirom. Zadrzni kongres, je rečeno v resoluciji, izjavlja, da člani zadrug po vsem svetu za to odgovarjajo. Pokreniti morajo zahtevo po miru in svobodnem naprednem razvoju zadrzne gibanja, po narodni neodvisnosti in tesnem sodelovanju med narodi. Kongres poziva svoje organizacije raznih dežel, da praznujejo tradicionalni zadrzni dan z množičnimi zborovanji pod geslom borbe za mir in demokracijo, za dvig življenjskega standarda delovnega ljudstva in pripravo, da podvzamejo te ukrepe skupaj s sindikalnimi organizacijami, združenimi v Svetovni federaciji sindikatov.

Ameriško pravosodno ministrstvo postavlja na laž ugotovitve odbora za protiameriško dejavnost

»Vohunske« afere izkoriščajo v predvolivni kampanji

New York, 2. okt. (Tass) Odbor predstavnškega doma za ugotavljanje protiameriške delavnosti je v zadnjem času prepravil tisk s senzacionalnimi poročili o »sovjetskem vohunstvu«. Ta živčna gonja je dosegla vrhunec 27. septembra, ko je odbor izdal poročilo, v katerem je zahteval takojšnjo obdobje petih oseb, zapletenih v tako imenovano atomsko vohunstvo. Vendar je že 20. septembra ministrstvo za pravosodje zadalo tej gonji resen udarec. Objavilo je izjavo, s katero je napadilo poročilo odbora in priznalo, da ni dokazov za vohunstvo, o katerem je odbor tako hrupno poročal. Naravno je, da ta izjava ministrstva za pravosodje ni rezultat stremeljenja po resnici, marveč so to izjavo izdali zaradi predvolivne borbe in vedno bližnjih volitev. Spor med Trumanovo vlado in odborom za ugotavljanje protiameriškega delovanja, ki je pod nadzor-

stvom republikancev, je vedno bolj odkrit in oster. Čeprav so predstavniki Trumanove vlade večkrat izjavili, da preganjajo komuniste in napredne ljudi, prav tako kot republikanci, pa se hkrati zavedajo, da izkorišča v zadnjih mesecih odbor svojo pooblastila poglavitno v korist republikanske predvolivne propagande s namenom, da bi diskreditiral Trumanovo vlado. Izjava ministrstva za pravosodje se začneja z besedami, ki izražajo nezadovoljstvo nad dejstvom, da si prilasta odbor funkcije ministrstva za pravosodje in skuša narekovati, v katerih stvareh mora ministrstvo za pravosodje uvesti preiskavo. Nato je v izjavi rečeno, da priča o nepristnosti odbora njegova izjava, da ima pravosodno ministrstvo nezgoditvene dokazke, ki mu omogočajo začeti sodni postopek zoper nekatere imenovane osebe. Ministrstvo

za pravosodje nima takšnih dokazov in ne more začeti sodnega postopka na podlagi domnev. V izjavi ministrstva za pravosodje je poudarjeno, da so prav računi s predvolivno borbo narekovati sedaj hruj o tako imenovanim »vohunstvu«. Letošnje leto, je rečeno v izjavi, je leto volitev, zato bodo znali pametni ljudje pravilno oceniti objavljena »poročila«, ki se pojavljajo tik pred volitvami. Podatke, navedene v poročilu, je odbor poznal že tudi pred letom dni, vendar jih doslej ni objavil. Popolnoma jasno je, da bo vodstvo republikanske stranke še naprej krcalo v korist predvolivne kampanje o nevarnosti tako imenovane protiameriškega delovanja in tako imenovane »sovjetskega vohunstva«. Trumanova vlada je bila prisiljena priznati neresničnost nedavnih izmislic o »vohunstvu«, o katerih je tisk tako nesramno pisal.

V Franciji naraščajo življenjski stroški

Stavka v elektrarnah in plinarnah

Pariz, 2. okt. (Tanjug). Queuillova vlada nadaljuje svojo politiko dvigovanja življenjskih stroškov delovnih množic in je izdala danes nove dekrete o povišanju cen posameznih predmetov široke potrošnje. Tako se je cena premoga povečala za 22,50%, električne energije za 19,50% in plina za 25%. Hkrati se nadaljujejo v Franciji protestne stavke proti nezmožnim življenjskim pogojem delovnih ljudi. Davi so začeli stavkati v mnogih mestih delavci in nameščenci podjetij za proizvodnjo plina in električne energije. V Lyonu, Nantesu, Bordeauxu in drugih krajih so delo v plinarnah in električnih centralah popolnoma ustavili. Tudi tramvajski promet je v zastoju. Pariz, 2. okt. Včeraj se je general De Gaulle na tiskovni konferenci mo-

vo izjavil proti demokratičnim in republikanskim ustanovam četrte republike, proti parlamentarnemu režimu in delavskim sindikatom, prav tako pa je ponovil svojo dobro znano izjavo o »potrebi« vlade »močne roke« v Franciji. Nato je De Gaulle izrazil hvaležnost »pomembnim funkcionarjem Tretje sile za velik prispevek« v korist njegovega gibanja in se zavzel za popolno »iztrebljenje« stakovnega gibanja v državi. Ko je označil svoje tako imenovano gibanje za združitev francoskega ljudstva (AFP), je izjavil, da je »AFP na široko odprta vsem, tudi vichystom«. Nato je De Gaulle govoril o zunanji politiki in se med drugim izjavil za vzpostavitev rednih diplomatskih ter gospodarskih stikov s Francosko Španijo in za njen sprejem v OZN.

Vlada Kin Ja Sena, je nadaljeval Han Ser Lia, »katero podpira 30 milijonov prebivalcev Severne in Južne Koreje, razvija v državi narodno kulturo in umetnost ter omogoča umetniškemu plodno delo. Korejsko ljudstvo ne bo nikoli pozabilo sovjetskih čet, ki so nam prinesle svobodo in neodvisnost. Zato izražajo kulturni delavci in umetniki vladi ZSSR in Stalinu neomejeno hvaležnost. Korejski pisatelji, pesniki, kulturni delavci in umetniki najodločneje zahtevamo takojšnjo odstranitev ameriških čet iz Južne Koreje.« je zaključil svoj govor Han Ser Lia.

Korejsko ljudstvo zahteva umik ameriških čet iz Koreje

Fenjang, 2. okt. (Tass) V svojem govoru je znani korejski pisatelj Han Ser Lia po radijski postaji Fenjang toplo pozdravil sklop sovjetske vlade o umiku sovjetskih čet iz Koreje.

»V zadnjem času«, je rekel Han Ser Lia, »se je v Severni Koreji, ki je krenila na pot demokracije, dosti storilo za razvoj delavcev. Te zmago so bile mogoče samo zato, ker smo bili deležni pomoči Sovjetske zveze. V Južni Koreji so ameriške čete, ki si prizadevajo, da bi spremenile Korejo v ameriško kolonijo. Američani so v Južni Koreji vzpostavili lutkovno »vlado« in razgnali ljudske odbore, prepovedali zborovanja in demonstracije delavcev. Američani so uvedli v Koreji nasilje, ne pa svobodo, kakor to sami trdijo.«

Politika blokov je napad na mednarodno sodelovanje

Tri leta obstoja OZN so pokazala, da več odkritih in prikritih poskusov ameriških vladajočih krogov, spremeniti to organizacijo v privesek ameriške ekspanzionistične politike. V prvem razdobju delovanja OZN si delegacije ZDA še niso upale na dan z neposrednimi napadi na najvažnejšo mednarodno ustanovo — na Varnostni svet in na pravico »veteta«, ki jo imajo velike države, članice tega sveta. L. 1946. so na soglasnost v Varnostnem svetu streljali še okoli voga: zastopstvo Argentinine in Avstralije je bilo naročeno, naj napadatelja načela soglasnosti in pravice »veteta« pod krinko zaključenosti za pravico »malih« narodov. Toda že na drugem zasedanju Generalne skupščine l. 1947. je nastopil poznani J. F. Dulles v imenu ameriške delegacije in sprožil predlog o ustanovitvi začasnega odbora, ki ga javnost pozna pod imenom »malih skupščine«. V svojem predlogu je Dulles jasno pokazal prizadevanje ZDA, da ustanovijo v OZN neko telo, kjer ne bi mogel priti do veljave princip »veteta« in da bi začelo soglasnost velikih sil zamenjal ameriški diktat. Sovjetska zveza in države ljudske demokracije so se tej nakani odločno uprle in razkrin-

kale pred javnostjo njeno podtalno bl-stvo, toda ameriškiemu »glasovalnemu stroju« je uspelo izglasovati Dullesov predlog. S to potezo je bil zadan čelni udarec soglasnosti velikih držav, kar je nedvomno pomenilo neizogibno oslabilost OZN in jasno razkrilo težnjo spreminjanja te svetovne organizacije iz sredstva za mednarodno sodelovanje v orodje, ki naj služi smotrom ene skupine držav ali bolj jasno povedano — samo ZDA.

Ameriški delegaciji, ki razpolaga z glasovi držav, odvisnih od ZDA, je uspelo pred letom doseči še nekatere sklope, ki so za ZDA ugodni, ki pa so v polnem nasprotju z duhom in črko ustanovne listine OZN. Spominamo se na »balkansko komisijo«, ki so jo Anglosaksonci zamislili kot organ, ki naj bi podprl angleško in ameriško intervencijo v Grčiji, ali pa »komisijo OZN za Korejo«, ki je bila samo krinka za nebrzdano vmešavanje Amerike v notranje zadeve korejskega ljudstva. Povsem razumljivo je, da so Sovjetska zveza in države ljudske demokracije tudi to potezo odklonile in obsoile ter naravno niso hotelo sodelovati v takšnih »komisijah«.

Toda k tem izpadom proti osnovnim načelom OZN v sami organizaciji je treba dodati še druga dejstva, s katerimi so ameriški vladajoči krogi začeli z izpodkopavanjem mednarodnega sodelovanja. Že pred nekaj meseci je ameriški senat predložil vladi ZDA resolucijo, v kateri pravi, da mora vlada ZDA težiti po »postopnem razvoju regionalnih in drugih kolektivnih sporazumov o posamezni in skupni obrambi.« Niso potrebna obširna razglabljanja, da za temi nekoliko nejasnimi besedami spoznamo novo spletko nasprotnikov mednarodnega sodelovanja. Tudi v tem predlogu se skriva težnja, premeniti OZN v področje, kjer naj bi se brez nadzorstva izvajali načrti, ki nimajo ničesar skupnega ne s mirom ne z varnostjo narodov. List »Saturday Evening Post« je o tem napisal: »Toliko bolje, ako uspe vlada ZDA skleniti takšne kolektivne zveze v okviru OZN, sicer pa jih je treba skleniti izven meja te organizacije. Organizacija Združenih narodov ni bila Američanom pripravljen prostor za snovanje regionalnih blokov, kajti načelo soglasja je razbiljalo v nič vse njihove spletkarske poskuse. Zategadelj je ameriški reakcionarni tisk začel ostro gonjo proti »vetu« in soglasnosti velikih držav v Varnostnem svetu s prozornim namenom, da se pripravijo možnosti za spremembo ustanovne listine, pri čemer naj bi se Varnostni svet preobli-

Mladina tekmuje

V petek in soboto popoldne je tekmovalo na odru ljubljanskih Opere okrog 30 mladinskih plesnih skupin v okviru festivala Ljudske mladine Slovenije. Ob prvem nastopu, v petek popoldne, moramo omeniti predvsem skupino iz Cirkovce pri Ptuj, ki jo vodi Vinko Korže. Delo te skupine se odlikuje izmed vseh ostalih štirinajstih, ki so nastopile v prvem popoldnevu, in to po pristnosti plesnih motivov, noš, petja in muzikalne spremljave. Dramatično obdelano obredje »Pod lipo na binkočno jutro«, v katerega so vstavljali starodavni priški plesi, je plesala skupina 25 plesalcev in plesalk iz vrst kmečkih fantov in deklet, služkinj, traktoristov in tovarniških delavcev.

iskanje zunanjih učinkov in pozabljanja pri tem na vsebinsko poglavljanje, kar velja tudi za baritonista Konrada Orožima. Nastopajoče soliste so korektno spremljali njihovi tovariši iz Akademije za glasbo. H koncu naj omenimo še večerno prireditev, na kateri so nastopili omenjeni solisti in najboljši zbori. Pridržišla se jim je folklorna skupina iz Dravskega polja, ki pa je izstopala iz ostalega sporeda.

Tekmovanje gledaliških skupin

Prva je nastopila v petek dopoldne gledališka skupina kmečke mladine iz Smarja v grosupljskem okraju s sovjetsko igro Borisa Gorbatova »Mladost očetov«. Skupino sestavljajo skoraj sami delavci in razen dveh so vsi to peti prvič na deskah. Temu nastopu je sledila uprizoritev Linhartovega »Matička«, ki so ga pripravili člani gled. skupine kmečke mladine iz Gorisnice v ptujskem okraju. Ta skupina velja za eno najboljših v svojem okraju in je letos že dvajsetkrat nastopila. Repertoar izbira tudi med klasičnimi deli in je dala že celo Moliérovega »Skopuha« in »Namišljenega bolnika«.

V popoldanskem delu so se preizkusile igralske skupine iz Mozirja, Ilirske Bistrice in Ptuja. Mozirska grupa v taki sestavi, kot se nam je zdaj predstavila, je bila ustanovljena šele pred tremi meseci. Njeno prvo delo je igra Marije Feletove »Uroki«, s katero so mladi igralci že večkrat gostovali, zlasti na gradiliščih zadržnih domov; na festivalu so uprizorili prvo dejanje te igre. Drugo dejanje »Urokov« je pripravila skupina iz Ilirske Bistrice, tretje in četrto pa ptujska skupina. To sestavljajo člani kluba Narodne mlince, ki so za svoje uspehe že dobili nagrado Izvršnega odbora Ljudske prosvete kot ena najboljših gledaliških družin — agitk.

Glasbene prireditve

Glasbene prireditve so se pričele v petek popoldne s tekmovanji pevskih zborov. Nastopili so mladinski mešani zbori ptujske in celjske gimnazije, zbor »Krkka« iz okraja Grosuplje in »Kajuh« iz Ljubljane, mladinski pevski zbor učiteljskega v Tolminu in pionirski zbor »Mlada ruda« iz Trbovelj. Odlikoval se je med njimi gimnazijski zbor iz Celja pod vodstvom ravnatelja Egora Kuneja. Za njim ne zaostaja mešani zbor ptujske gimnazije, ki ga vodi osmošolec Ivan Voda.

V soboto popoldne pa so nastopile folklorne plesne skupine iz Prekmurja, Bele Kraljine in Kranja, ki so plesale stara plesna obredja in kola, med njimi tudi folklorna plesna skupina Ljudske študentske mladine ljubljanske univerze, ki jo uči France Marolt, znani strokovnjak za plesno in pevsko folkloro. Od njih so nastopile še skupine iz mariborskih tkalnic in tekstilne tovarne, iz Skofje Loke in Litostroja, Selnice in Idrije ter baletna skupina mariborskega narodnega gledališča. Posebej je treba omeniti še nastop folklorne skupine madžarske narodne manjšine iz Dolge vasi pri Dolnji Lendavi, ki se je odlikovala po pristnosti plesnih motivov in pesmi.

Izmed vseh naštetih tekmovalk bo nekaj najboljših skupin nastopilo na velikem mladinskem festivalu v Beogradu, kjer bodo pokazali naše pristne narodne plesne in pristnih nošah in glasbeni spremljavi.

V soboto so nastopile spet 3 skupine in sicer iz Trbovelj, Sv. Trojice in Slov. Goricah in Slovenskega Javornika. Dramatska skupina »Mladi rudar« iz Trbovelj, ki jo sestavljajo sami mladi delavci iz rudniških obratov, je pripravila tako kot ona iz Ilirske Bistrice drugo dejanje »Urokov«; igralci iz Sv. Trojice, ki imajo svojo skupino že od leta 1945 in so igrali že »Zupanovo Micko«, »Divjega lovcia, in še nekaj del, so prišli na festival z igro »Gdje na Kremenuvini«; zadnji in doslej najuspešnejši pa je bil nastop mladine iz Slov. Javornika, ki je že na festivalu v Kranju dosegla prvo mesto. To gledališče je začelo z delom šele to leto in sicer z dramatičnim tečajem, ki ga je vodil Ciril Vister. Ta je tudi zrealiziral igro Joska Ovna »Pariška Komuna«, s katero so zdaj nastopili v Ljubljani.

Poleg gledaliških skupin so nastopili še recitatorji iz Kamnika, Trbovelj, Ljubljane, Ptuja, Idrije, Tolmina, Ilirske Bistrice in Mozirja. Tekmovanje gledaliških skupin se bo nadaljevalo tudi še v nedeljo dopoldne, ko bodo nastopili mladi igralci iz Sv. Jurija ob Pesnici in iz Ljutomeru. Poleg tega je bil v soboto celovečerni nastop Gledališča Ljudske mladine »Kajuh«, ki je uprizorilo žižkovo igro »Vsem navkljub«, nocoj pa bodo zaigrali Jeseničani Levstik-Kreftovega »Tugomera«. O rezultatih tekmovalna gledaliških skupin bomo še poročali.

Nastop pionirjev v mladinski dvorani

V petek večer so nastopili v Mladinski dvorani pionirji iz raznih krajev Slovenije. Nastopili so pevski zbori pionirjev iz različnih sol in ustanov, pionirski harmonikarski zbor »Kajuh« s partizanskimi in umetniškimi pesmimi, harmonikarski zbor iz Vrhnice z vencom narodnih in partizanskih pesmi, pionirski tamburaški zbor tovarne volnenih izdelkov iz Maribora. Pionirji in pionirke s tolmenske gimnazije so dali lepo baletno točko, še lepše pa je odplesala ruski pes »Kazačok« mala pionirka s Topolšice. Zupančičovo pesem »Tja bomo našli pot« je recital pionir s klasične gimnazije v Ljubljani, celotno prireditev pa so zaključili pionirji iz St. Jerneja na Dolenjskem s spevoigro »Delu čast«.

Kako zelo primanjkuje na deželi strokovnih moči, nam dokazuje primer pevskega zbora »Krkka« iz okraja Grosuplje. Zbor je sestavljen iz kmečke mladine in razpolaga z dobrim glasovnim materialom, s katerim bi bilo mogoče doseči še lepe uspehe. Ostala dva zbora sta svojo nalogo dokaj dobro opravila. Popoldne se je pričelo tekmovanje solistov, ki so vsi iz vrst študentov Akademije za glasbo v Ljubljani. Največji uspeh je pokazal violonist Igor Ozim, Razpolaga z odlično tehniko in smislom za glasbeno podajanje. Lep uspeh je imel tudi flavtist Boris Campa, pri katerem je treba poudariti predvsem čut za lepoto tona. Mezosopranska Sonja Drakslerja ima prijeten, tonjal glas in smisel za lepo prednašanje. Tenorist Oskar Zornik z obsežnim, močnim glasom se včasih izgublja v

o razpoložljivih vojaških kontingentih, o zmogljivosti tovarn in podobno, čeprav je vsakomur jasno, da tem državam ni in ne preti prav nobena nevarnost. Pri vsem tem pa je zelo značilen neprestani pritisk Angležev in Američanov na države Skandinavskega polotoke. Na vsak način hočejo te države prepričati, da naj se odrečejo tradicionalni nevtralnostni politiki in naj čim prej sklenejo »obrambno« pogodbo v sklopu protidemokratskega bloka. Posledice, ki bi iz tega lahko nastale, je bistro ocenil švedski list »Stockholms Tidning«, ko vprašuje, »ali bodo države, ki bodo prejele vojaško jamstvo od ZDA, v stanju izvajati takšno zunanjo politiko, kjer ne bo treba upogibati hrbta pred veliko državo, ki nudi vojaško pomoč?«

Ako pogledamo za kulise teh blokov, posebno pa še »Zahodne zveze«, bomo zlahka ugotovili, da je eden glavnih namenov teh blokov obratovati z ljudskimi množicami v deželah, ki so osnovalce blok, zlasti v Zahodni Evropi, kajti »Zahodna zveza« lahko postane trdnjava... le za ceno izgube svoje demokracije, kot piše angleški list »New Statesman and Nation«. Ozreti pa se je treba še na globlje segajoče cilje, ki se odražajo v zatiranju narodno-osvobodilnih gibanj podjarmljenih kolonialnih narodov, ki se borijo, da enkrat za vedno stresejo raz sebe jarem kolonialnega gospodarstva.

